

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Modesti Tavbengall Apologeticus Adversus Umbras Oratij Melliti

Hansiz, Marcus

Pragæ, 1723

Caput XII. Querimoniam & factam, & quæ fieri possunt, plenissimè
dissolvuntur, atque ea, quæ hucusque diximus, inculcantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39569

CAPUT XII.

Querimonia & facta, & quæ fieri possunt, plenissimè dissolvuntur, atque ea, quæ hucusque diximus, inculcantur.

NOta hæc duo, Mellite, propositiones illas, si assertivæ sint, esse fortè censurâ illâ dignas, quam tulisti; Secus tamen considerationes Soterij de illis ipsis propositionibus: aliud est propositiones considerare aliud asserere: Potest esse noxa & monstrum illas asserere, quin noxa & monstrum sit, illas purè considerandas proponere. Proponit ea Soterius ceu considerandas, secus credendas. Quod ut tibi apertius dilucidem, opus ut video, rursus esset, facere paraphrasim: nisi vereretur submolestum Lectori fore, eandem crambem audire: brevissimè tamen: Sensus Soterij non est alius, quàm iste: Consideranda esse, quæ nonnullis occurrunt, aut occurrere possunt circà ordinem v. g. D. Benedicti, exempli gratiâ: vitam esse commodiorem &c. in quo implicite hoc ipsum dicitur, seu supponitur, quod hoc vel illud, vel aliquid aliud nonnemini occurrat, aut occurrere possit: præscindendo, an sit verum, an falsum, frigidum, an calidum, ap.

aptum, vel ineptum: modò occurrat, vel moraliter in ali-
quo casu occurrere possit. Licet enim fallum sit, aut fri-
gidum, dignum tamen potest esse, ut à deliberante consi-
deretur variis ex causis, quas jam alibi attulimus. Sed di-
ces: quomodo potest alicui occurrere, vitam alicujus Or-
dinis Religiosi esse commodiorem, quàm ut sufficiat ad
vincendas tentationes? esse vitam otiosam? &c.

Rsp. eo modo, quo etiam circà fidem Catholicam non-
nunquam multa absurda, falsissima, ineptissima occurrunt:
v. g. *SSS. Trinitatem esse contra lumen naturæ; Præsen-
tiam Christi in Eucharistia videri chimericam, resurrectio-
nem mortuorum videri incredibilem, & alia sexcenta,*
quæ apud Divum Thomam inter objectiones reperies:
pariformiter etiam circà Status Religiosos (idem est de ali-
is) occurrunt hominibus etiam prudentibus, nedum im-
prudentibus, nedum juvenibus, nedum malevolis, varia
absurda, aut saltem occurrere possunt, præsertim si appare-
at species aliqua externa, ad id cogitandum movens, e. g.
in ordinibus quibusdam vident minorem in externis rigo-
rem, non vestem grossam, non diuturna jejunia, non ex-
sanguia corpora, non squalorem cultûs externi; quid mi-
rum sit, nonnemini cuiquam incidere, ut sentiat, aut dicat;
vitam talem esse nimium commodam? non sufficere ad
tentationes vincendas? Quantum enim vident eam carere
externis austeritatibus, tantum suspicantur esse destitutam
remediis ad tentationes vincendas, aut certè non æquè esse
hoc in puncto provisam, quantum alias Religiones austeri-
ores. Quæ res, puto, per seipsam, & experientiâ quodidia-
nâ manifesta est: Nequè ulla videtur in mundo inveniri
posse hominum conditio tam sancta, de qua non aliqua se-
quiùs cogitari, aut dici, verò, an falò possint; ex quibus
tamen commoveri deliberantis animus, percellique po-
test.

Dices ultrò: Quid est opus falsa talia, aut fictitia proponere? Rsp. multum, & per omnem modum: Quæ enim falsa sunt, aut apparentia, saepe plus movent, quam vera, ut alibi ex Aristotele me dicere memini.

Sed urges: Ergo idè proponuntur, ut moveant: Ergo idè ut à Religione absterreant. Rsp. N. illatum: non proponuntur, ut moveant, sed ut considerentur, an moveant, cur moveant, atque si moveant, ut considerentur, quo pacto iis obviari possit, quémque animum in se experiatur deliberans, ad earum aspectum & contemplationem, fortem, an abjectum, stabilem, an hæsitantem. Ex quo tantum abest eas proponi sine absterrendi à Religione, ut potius faciant ad animum, consideratis & contemptis ejusmodi objectionibus, Religioni præparandum, reddendūque expeditiorem.

Sed rursus instas: Juvenem, qui similia legit, necessario absterrendum à capessenda Religione. Rsp. Si hæc sola legat, non abnuo, hoc fieri posse: Secus si utramque partem consideret. Nequè certè ex considerationibus Soterii ille terror adeò multis incussus hætenus est; cum potius experientiâ notum sit, plurimos ex his considerationibus animum ad Religionem appulisse, fructūque hoc in genere extitisse incredibilem. Deinde quis est liber, in cuius aliqua propositione, si quis in eam solam incidat, scandalum pati non possit? Ipsa sacra scriptura talibus propositionibus non caret. Cæterum considerationes illæ cum sint problematicæ, proinde non tantum contra, sed etiam pro Religione perorent, non tam sunt natæ, ut absterreant, quam ut illuminent, disponantque juvenem ad electionem rite faciendam. Deinde si hæc obiectio aliquid probaret, sequeretur, nullam esse deliberationem; deberent enim, ut vulgè obijciens, tantum proponi considerationes pro Religione,

gione, seu quæ ad illam incitent, non autem rationes contra, seu quæ ab illa absterreant: quæ nulla esset deliberatio, sed cæca animi ad unam partem determinatio Trans-
eat igitur, quod considerationes illæ, quas impetit Apologus possint juvenem à Religione absterre: Quid inde? rectè hoc; tales enim debent proponi, quæ possint absterre: hoc enim natura deliberationis exigit: Non tamen ideò proponuntur, ut absterreant, sed ut consideratio earum juvet ad electionem prudenter statuendam; atque ut animus, modò ad ea se comparans, alio fortè tempore, quò remedium non dabitur, ab iisdem non exterreatur.

Dices ultro: Tales considerationes esse scandalosas, & cum infamatione Religionum conjunctas. Rsp Si se solis, & absque suis circumstantiis sumantur, quid mirum? sic si vir honoratus *asserat* de Religione aliqua, eam esse commodiorem quàm ut ad superandas tentationes sufficiat, esse vitam otiosam; fieri omninò potest, ut scandalum aut infamia proveniat: Caterùm si vir honoratus talia non asserat, sed in consideratione problematica tanquam nœnias vulgi, aut malevolorum aut imperitorum, aut talia, quæ quomodocunque incidere possunt, expendenda proponat; præterea si asserat simul, ut ratio problematis exigit, rationes in oppositum, quibus talia absurda vel formaliter, vel æquivalenter refutentur, & ex quibus palpare potest deliberans, hæc non assertivè, sed in gratiam tantùm deliberationis relativè proponi; sic inquam, propositæ considerationes quid scandali aut infamationis habeant, omninò non video; Præluce enim juveni identidem hæc cogitatio Confessarius meus hæc mihi proponit, non ut ego ista credam; dixerat enim mihi nuper planè oppositum, sed tantùm ut considerem, & experiar, an propter talia, seu vera seu falsa, Religio mihi omittenda sit, nec ne? posset enim

esse, ut mihi futuro tempore talia eggererentur, aut inciderent; quæ satius est hic & nunc præmeditari.

Atque sanè, si, ut vult Apologites, considerationes illæ sint falsissimæ, si frigidæ & ineptæ, si pari forma contra Societatem pugnent, hoc ipso aptæ non sunt ad scandalum ullum aut infamationem procreandam. Quis enim scandalum patitur ex re, quam cernit esse falsissimam, frigidam, ineptam &c? Quis ex talibus infamationem incurrat? Intuere proximi timoratorum hominum & ipsorum confessoriorum, qui talia de industria deliberantibus objiciunt: an ne tu eos continuò accusabis peccati lethalis, aut patrata infamationis? vah! quàm multos ageres reos! nimis multas umbras tibi fingis, mi Mellite.

Sed dices: Saltem apud juvenes scandalum generare talia queunt. Rsp. Si sit ullum morale periculum, ut ea omninò credant, aut si tanquam nova iis ingerantur, & confessorii asserentis autoritate confirmantur, locum fors haberet querela, secus in præsentem, ubi horum nihil omninò; sciunt enim, quòd iterum repeto, sciunt juvenes, hæc sibi non proponi ut credenda, sciunt has tantum esse objectiones, quæ fieri contra talem statum possunt: Sciunt & palpant has objectiones non esse insolubiles, eo quòd videant alios prudentes talem statum amplecti & tenere, & ipsum confessorium videant paratum ipsos, si vocationem sentiant, ad talem statum promovere; cum ipsis alia multa dixerit, quæ talem statum maximopere commendant: Denique occurrit etiam simplicissimo juveni hæc cogitatio: si alii possunt sanctè vivere in tali Religione, & sanctè vixerunt, poterò & ego sanctè vivere, proinde & vincere tentationes, & fugere otiositatem &c.

Quòd

Quòd autem multi sanctè vivant, & sanctè vixerint, didici aliunde & nuperrimè ex confessorio, qui mihi primo statim puncto proposuit antiquitatem, sanctitatem, celebritatem Ordinis, qui tot Sanctos, tot Pontifices, Cardinales numeret, hæc, inquam, cuilibet etiam infanti prima fronte occurrunt, ut proinde periculum nullum sit talia omnino credendi. Cæterùm scandalum tale capere posset imperitus aliquis etiam ex objectionibus S. Thomæ lectis, v. g. videtur DEUM non esse unum & trinum; posset itidem ex objectionibus, quas viri probi quotidie deliberantibus faciunt.

Sed urges: ut quid ergo ipsi talia de lana caprina proponuntur? Rsp. Proponi ideò, ut aliquomodo cognoscat naturam Ordinis ea ex parte, in qua sibi fortè minùs conveniens esse posset: v. g. dum jubetur considerare hoc, an non fortè vita talis commodior ipsi videatur, quàm ut ad impediendas aut vincendas tentationes sufficiat: proponitur ipsi natura Ordinis quoad modum externum vivendi minùs austerà & incommoda, quàm Ordinum aliorum: quæ fortè nonnunquam causa posset esse, ut talis ordo tali juveni minùs sit conveniens. Posset enim juvenis esse infectus pravis consuetudinibus, aut experiri in corpore suo vehementem ardorem libidinis, quod si commodius nutriretur, esset morale periculum consentiendi tentationibus occurrentibus, quale non esset in Religione macerationi corporis plus tribuente, quæ res puto tam plana est, ut nihil planius; nisi fortè quis existimet, austeritatem exquisitam corporis nullam habere hoc in genere vim & efficaciam præ vita minùs austerà; quod esset offendere in sensum omnium ascetarum & Sanctorum,

Similiter quando juveni considerandum proponitur: *Vita præter chorum & missam otiosa*, non hoc dicitur, quòd homines ibi otiosè vivant (quod etsi diceretur, non tamen asseritur, sed tantùm ut vulgaris nœnia consideranda proponitur) sed insinuatur deliberanti aliquo pacto natura Ordinis, ex qua fortè occasio sumpta est hoc de quibusdam Ordinibus jactandi: Proponitur, inquam, consideranda natura Ordinis non tam multas ex instituto saltem in publicum prodeuntes continens occupationes. Tantùm enim illas occupationes æstimant, quas sensibus percipiunt: Sic audiunt cantantes in choro, vident ad aram operantes, contra verò non vident ipsos universaliter, aut à potiori esse addictos aut effusos in occupationes externas docendi, concionandi, conversandi, sacramenta administrandi, missiones exercendi, & similes; hinc vetus & familiare convitium, vitam quorundam tanquam otiosam & publicis utilitatibus minùs accommodam traducentium: quod qui audire nolit, aures obstruat, necesse est. Cæterùm ex hac consideratione tantum abest, ut juveni scandalum aliquod ingeneretur, quin potiùs plurimum inde in deliberatione facienda juvetur. Explorat enim, an talis vita externis ejusmodi occupationibus ex instituto minùs addicta, sibi suisque consilijs consentanea sit, an contra sibi vitam ex professione sua & instituto in externis plurimum occupatam, convenientem existimet; quæ res fanè ad momentum deliberationis non mediocriter pertinet. Non ignorat porro deliberans, quin in omni statu Religioso suppetere cuilibet possint occupationes privatæ atque domesticæ, queis otiositatem omnem, si velit, ad satietatem usque profliget.

Inſtas: ut quid non clarioribus & mitioribus termi-
nis iſta proponuntur; ſed talibus potiùs, qui malè & peſſi-
mè ſonant? Vide, quàm nil reformidem omnium tuarum
querimoniarum, quin potiùs multa, quæ tibi tam perſpicue
non ſubvenerant, ultro in tuæ querelæ ſubſidium accerſo.
Res itaque nunc agitur de terminorum maleſonantia, qui
aſperiores ſquendam corticem vultumque habere viden-
tur. Convenis jam, opinor, mecum de rei ſubſtantia, nul-
lum videlicet verborum iſtorum apud Religioſiſſimum Vi-
rum ſubſuiſſe ſiniſtrum, contumelioſum, nefarium, atro-
cem ſenſum: Omnia innocenter integerrimæque mente
prolata; culpam omnem fuiſſe in delectu verborum, deni-
que in modo proferendi. Eja bellè habet: partem habeo
principem, caputque victoriæ. Tandem Serenitas aliqua,
niſi aciem ſponte & per affectationem ipſe tibi met
obtundas, diluceſcit.

CA-